

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 122. Smržice. Groš Vladislava II. Jagellonského.
Abb. 122. Smržice. Groschen, Vladislav II. Jagello.

Slavkov u Brna (Bez. Vyškov), Schloß. Mittelalter, Nezeit. Kommende des Deutschen Ritterordens, Schloß. Rettungsgrabung.

SMRŽICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Záolešní u mostu“. Středověk. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

V průběhu povrchového průzkumu realizovaného v polní trati „Záolešní u mostu“ (podrobnější charakteristika lokality – viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů) byla nalezena ojedinelá pozdně středověká mince.

Popis mince: Čechy, Vladislav II. Jagellonský (1490–1515), pražský groš, Ag, hmotnost 2,009 g. Mince poškozená zemědělskou technikou, průměr 26,6 mm. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244240 (obr. 122).

Pavel Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Smržice (Bez. Prostějov), „Záolešní u mostu“. Hochmittelalter. Einzelfund, Münze. Geländebegehung.

ŠLAPANICE U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

„Brněnská pole“. Střední doba hradištní. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Stavební záměr vybudovat komplex bytových domů zahájila investorská společnost Brněnská pole Invest, s. r. o., v roce 2008 stavbou příjezdové komunikace, páteřní sítě komunikací, inženýrských sítí a stavbou bytových domů SO 101 až 105. Rozsáhlé staveniště se nalézá při západním okraji intravilánu obce mezi silnicí č. 15286 směr Brno–Slatina a železniční tratí. V průběhu archeologického dozoru nad touto stavbou, prováděném ÚAPP Brno, v. v. i., byly zjištěny archeologické objekty pouze na příjezdové komunikaci. Jednalo se o hrob KŠK a sídlištní objekty ÚK (Geisler 2009).

Obr. 123. Šlapanice u Brna. Letecký snímek pohřebiště v průběhu výzkumu (Foto I. Čižmář).

Abb. 123. Šlapanice bei Brno. Flugbild des Gräberfeldes im Laufe der Grabung (Foto I. Čižmář).

V roce 2009 byl proveden plošný odkryv ornice pro SO 113 až 114 o rozměrech cca 60 × 40 m, jehož polohu udávají GPS souřadnice 49°9'52.944"N, 16°43'10.169"E (obr. 123). Podstatnou část této plochy vyplňovalo kostrové pohřebiště datované do 9. až 10. století. Z třiceti dvou odkrytých hrobů bylo 10 až 13 uspořádáno v řadě s pravidelnými rozestupy, ostatní vytvářely buď nepravidelné skupinky, nebo byly rozptýleny. Shodou okolností bylo možné bezpečně vymezit okraj pohřebiště na severní, západní a východní straně. Pouze směrem k jihu nelze výskyt dalších hrobů vyloučit. Ověřit tento předpoklad zřejmě umožní další zemní práce, které by měly být provedeny v roce 2010. Ve všech hrobech byli pohřbení uloženi v natažené poloze na zádech, jejich orientace se pohybovala mezi SSZ–JJV po JZ–JV. V jediném dvojhrobu (H 6) byl uložen dospělý jedinec a dítě do pěti let. Neobvykle pestrá byla škála vnitřní úpravy hrobových jam, prosté jámy zcela bez jakýchkoliv zjištěných vnitřních úprav byly výjimkou (H 1, H 2). Vyskytovaly se jámy se stupni podél stěn obloženými, případně i překrytými dřevěnými deskami (H 4, 19, 21), jámy se čtyřmi (H 5, 26, 29) až šesti (H 13) kulovými jamkami zapaštěnými do stěn buď svisle, nebo šikmo tak, že kůly tvořily nad hrobem jakousi stanovou konstrukci, případně i hroby s výklenky v delší stěně (H 22, 32). Ve dvou hrobech bylo tělo uloženo v rakvi z desek spojených železným kováním (H 21, 33). V areálu pohřebiště byly nalezeny i dvě samostatně uložené kostry koní. Pouze u jedné (H 8) se však dá na základě stratigrafické situace oprávněně předpokládat, že s pohřebištěm časově souvisí. Představě běžného venkovského pohřebiště se vymyká počet hrobů vybavených militářiemi v mužských (20%) a šperky veligradského typu v ženských hrobech (18%). V H 10 a H 29 tak byl podél levého boku nebožtíka položen meč typu X, v prvním případě navíc i válečná sekera, v obou pak na patkách ostruhy s ploténkami. Ostruhy stejného typu měli i muži vyzbrojení pouze sekerou (H 11, 21), respektive nožem (H 35). V garniturách stříbrných náušnic se vyskytovaly typy hrozníčkové, bubínkové i lunicové, na některých se dochovaly i stopy zlacení. V hrobové výbavě se poměrně často vyskytovaly nože (14 ks), keramické nádoby (7 ks), železná kování vědra (5 ks), dále ocílky s křesacími kamínky (3 ks). K projevům pohřebního ritu patřily i nálezy ptačích koster či skořápek vajíček. Záchraný